

Tað hevði eg ikki væntað

SAMBANDSMENN LOGDU UT VIÐ FÓLKAFLOKKSMONNUM UNDIR ORÐASKIFTINUM UM LÖGMANSRØÐUNA

I 1948 fóru fram samráðing- ar um viðurskiptini í Føroyum.

Tað var tað gamla lands- stýrið, Andreas Samuelsen, Kristian Djurhuus, J. P. David- sen og Louis Zaghariassen og fólkatingsmaður P. M. Dam, sum sátu við borðið øðru megin, og hini megin sátu Buhl, statsministari, Andreas Møller, departementschefur og Vagn Hansen, ríkisumboðsmaður.

Har varð talað um arbeið landsstýrisins saman við ríkis- stýrinum undir nýskipanini.

Havi fingið eitt eintak í hendi av »raportini« frá hesari samráðing.

At kalla allir spurningar vóru hildnir á lofti.

Millum annað stendur: »Op- rettelse af et Finansierings- fond...«. »...og muligvis kan Færøerne hjælpes noget gen- nem Marshallhjælpen«.

Altso longu tá, alt fyri eitt, ið vit høvdu fingið ta nýggju stjórnarskipanina var spurning- urin um »finansieringsfond«, »reakreditinstitutt« og marshall hjálp til umrøðu.

Tankin um setan á stovn av einum serligum finansiering- stovni er sprottin ikki seinni enn á hesum fundi.

Allir vita, at Elkjær-Hansen, fyrrv. ríkisumboðsmaður og Kampmann við øðrum góðum vinum niðri vóru høvdukraft- in i skipanini av realkredit- stovninum.

Hetta málið var við at verða til veruleika, tá ið fólkaflök- kurin kom, sum upplýst av Kris- tian Olsen undir seinasta út- varpaða orðardrátti á tingi, til sambandsdyrnar og bankaði uppá fyri at sleppa uppi stjórn ina ímóti at lova plikt og bót at halda status quo, meðan samgonga sambandsins og fólkaflöksins vardi, t. v. s. lovaði at leggja øll síni sjálv- stýriskrov á hillina.

Og fólkaflökkurin var sostatt bundin til at vera við at fremja tað, sum var í umbúna, eisini tað, sum var í umbúna saman við Danmark.

Eitt av teimum málunum var sum upplýst stovnanin av einum realkreditstovni.

Hetta er einasta æra og ein- asti lutur, sum fólkaflökkurin hevur í stovnanini av realkre- dittstovninum og grundleggjan- ini av finansieringini av endur- nýggjanini av skipaflota okk- ara.

Marshallpeningurin var kom- in, aðrenn fólkaflökkurin kom uppi landsstýrið. Og sum kunnugt var marshallpeningurin fyrsti peningurin, sum realkre- dittstovnurin hevði at læna —

avtalan var undir fyrsta lands- stýri, at ein stóru partur av marshallpeninginum skuldi fara í realkreditstovnin. Sjálvt ta fyrstu finansieringina av realkreditstovninum hevði fólka- flökkurin arvað frá fyrstu sam- gongustjórn av javnaðarmótun- um, gamla sjálvstýri og sam- bandsmonnum.

Men tá ið so fyrsta finans- ieringin av realkreditstovninum var brúkt, stóð fólkaflökkurin har hjálparleysur. Hevði ongan pening at læna út, og ikki hevði hann dugnaskap at fáa eina nýggja finansiering í lag.

Hóast so var, hatti Hákon Djurhuus ser at gera »bragdið« við portugalstrolarunum, uttan heimild frá landsstýrinum og ímóti tilmæli frá skrivstovu- stjóra Johan Djurhuus at kon- trahera bygging av trimum trol- arum í portugal, sum bert skuldu kosta 3,8 milj. kr., men sum komu at liggja landinum um 7 milj., tá ið av fjaraði.

H. D. gjordi hetta »bragdið« uttan at vita, hvussu ið trolar- arnir skuldu gjaldast. Hinir landsstýrismennirnir »disavuer- aðu« ikki Hákon Djurhuus, men tóku meðansvarið fyri hansara gerning og tóku trupul leikarnar við at fáa galdið trol- ararnar. Hond var lagt á allan tingsins toka pening, og fyr- bilslán vórðu tikið, øll tingsins orka varð læst inni í takinum at rinda portugalmonnum sitt.

Hetta landsstýri fekk so ta uppgávuna at frígera tingsins peningaligu megi aftur, fáa realkreditstovninum miljónur av nýggjum peningi.

Hetta eydaðist við landstýri- sins samráðing við statsminist- aran og aðrar góðar kreftir niðri.

Men realkreditstovnurin var so skeptiskur yvir fyri teimum portugalssku trolarunum, at hann treyðugt vildi læna til teirra, tá ið til stykkis kom.

Hann var so trekur, at hann vildi ikki lána, uttan so at landsstýrið skriftliga lovaði at leggja afturrindingina av lán- inum fyri tingið, um so varð, at felagini, sum fingur trolarar- nar, ikki orkaðu at gjalda.

So illa fyri, so illa fleggið stóð realkreditstovnurin, tá ið hetta stýrið tók við.

So illa fyrireikað var finans- ieringin av skipaflotanum, tá ið sitandi landsstýri fór undir at fáa til vega finansieringna av eini fimmarætlan!

Sitandi landsstýrisins arbeiði eydnaðist.

Vit fingur veruliga eina fim- ára finansiering, hana sum all- ir menn vita um, eina finans- iering, sum ikki bara greiddi og

greiddi at læna tann pening, sum var neyðugur til øll tey nýggju skipini, sum komin eru undir landsstýrinum, sum situr men einis greiddi finans- ieringina av portugalstrolarunum.

Merkiligt, at sambandsmenn, sum vita, at soleiðis liggur llandið, sum sjálvir hava um- borið seg yvir, at so gott sum einki hendi tey átta árin, sum samgongan við fólkaflökk- in vardi, merkiligt, at teir skulu fáa seg til at royna at billa fólki inn, at fólkaflöks- sam- bandska landsstýrið hevði ver- ið við til fyrireikingar av yms- um málum, sum nú eru framd, merkiligt at teir gera tað, tá ið ikki bara ein, men fleiri ha- va hoyrt sambandsmenn klag- að seg yvir samarbeiðskorini við fólkaflökk, klagar seg yvir stóðuna, sum var tann, at fólkaflökkurin veruliga — sum hann skrivar í dag — einki vildi hava við danir at gera, tí hann var so hundareddur fyri, at um hann gjordi tað, vildi tjóðveldi falla oman yvir hann og skulseta hann sum sam- bandsflökk, sum hevði flórrátt tað nationála og selt seg og givið upp til danir fyri danskt gull.

Hvi er sambandsflokkurin so vorðin?

Hevur hann í kvittanum at geva seg aftur til fólkaflökk- in — tí tað var veruleikin, at sam- bandið lat seg fleggið í dvala av fólkaflöksins reðslu fyri tjóðveldinum.

Hetta má sambandsflokkurin ikki sleppa aftur at gera t. v. s. Jóhan Poulsen og aðrir leið- andi innanfyri flokk. Tað eru so nógvir sambandsmenn, sum skilja veruleikan í einum samarbeiði við fólkaflökk. Hesir eins og gamli Andrass Samuelsen mótmæltu samfylk- ing við fólkaflökk, tí hann er einki annað enn ein loys- ingaflokkur, sum heldur vil lata fólkið í Føroyum onga sosi- ala forsoð hava, eingi skip hava, enn at vinna saman við Danmark.

Politikus.



Tað verður gjørt kunnugt fyri tey og vinum, at elskaði maður mín, pápi og beggi okkara

Daniel Peter Danielsen
ættaður úr Hovi

andaðist á landssjúkrahúsnum leygardagin 11. august.

Jarðarferðin verður frá kirkj- uni í dag kl. 13.

Tórshavn, 15. august 1962.

Fyri tey avvarandi

Sigríð og børnini.

4 »vismenn« . . .

(Framhald frá 1. síðu)
tyða tann 31. marts 1959, megu 30 miljónir hava enn meiri at tyða tann 27. juli 1962, sjálvt um vit taka virðismunin á pen- ingi og ognum frá!

(Uppsetingin av teimum 16 og teimum 30 milj. má sjálv- aði vera gjord á sama hátt. Og á orðaskiftinum skilti eg, at tað var hon eisini).

Hesi grundtolini uppá 16 milj. og 30 milj. vóru, skilti eg, í um leið sama prosentliga for- haldi býtt at standa í pening- astovnum, í landskassans likvi- diti, í útlánum og fóstum ognum.

Hvar grunnapeningurin hev- ur mesta virði, ger mestu nyt- una og týðir ta dyggastu »kon- solideringina« og byrgir sterk- ast upp fyri bakkostum kunnu meir trætast og metast ymist um. Men allar peningahæddir- nar, hvar ter so standa hjá grunnunum, annaðhvørt í pen- ingastovnum, í landskassans li- kviditeti, í studningslánum til skip ella í fóstum ognum, jorð og líkandi, so telja ter við sum landskassans ella tingsins ogn.

Nú, vit lurtarar hoyrdu tykk um halda fram, at tann pening, sum grunnarnir høvdu latið til skip og átti hjá teimum sum studningslán, kundi ein ikki rokna við.

Men kunnu vit ikki rokna henda pening við sum veruliga ogn grunnanna 27. juli 1962, skal hann heldur ikki verða roknaður við 31. marts 1959, tá ið reypað verður av teimum 16 miljónunum.

So langt kunnu tit væl vera samdir við økkum, sjálvt um vit merktu eingi tekin til tess undir orðaskiftinum á tingi?

Men at tit veruliga skulu kunna halda fram, at tann pen- ingur, sum grunnarnir eiga í studningslánum til skipini, skal vera virðisleysur, ja, so virðis- leysur, at vit ikki eiga at telja hann við, tá ið vit tala um at grunnanna kraft og »konsoli- derand« evni. Tað er óatligt. Kunna tit veruliga meina hetta!

Eg haldi, og eg ivist ikki í, at allir skilamenn — uttan tit 4 — halda við mær, at tann

partur av grunnunum, sum stendur í studningslánum til skip, er tann mest virðismikl- i og mest »konsoliderandi« og dyggasti parturin.

Hann verður lentur fyri 20 ár við tí lyfti, at um maðurin ella menninir ella felagið, sum eiga skipið, kunna reka og be- tala tað, vil ein tjúgundipartur verða avskrivaður fyri hvørt árið. Men sleppa teir ser av aftur við skipið, megu teir rinda tað óavskrivaða partin av studningslánum aftur.

Allastaðni, har ið skipið ikki skiftir eigara, men verður í sømu hondum ár eftir ár, hava grunnarnir við sínum studnings lánum hjálpt at fingið ein fram leiðslufaktor, sum árliga kastar av ser stóra lón til ein hóp av monnum, og sum við innlugu sín rindar seg sjálvan aftur til óhefta ogn í Føroyum. Kann nakar háttur at nýta peningin vera meiri »konsoliderandi«?

At avskivingin við 1/20 um árið verður gjord í bókhald- inum, so tað bara er ogn grunnanna, sum talan er um, ivast vit ikki í.

Teir ymsu grunnarnir eru »fyri at fremja« og »konsolidera« ávis mál og ávisar uppgávur. Og tað avgerandi við teimum er tí ikki, at teir liggja við kon- tantum, óbrúktum peningi, men at peningurin hjá teimum einstoku grunnunum verður nýttur og er nýttur soleiðis, at hann gagnar og fremur sum dyggast og hollast á teimum ymsu økjum og soleiðis er øllum samfelagnum til størstu nyttu.

Og lat meg taka uppáftur yvir fyri tykkum fyra stóru ørrum, at mær — og hugsi øllum teinkjandi lurtarum — fall tað soleiðis, at grunnarnir ongasaðni eru so kraftugt virk- andi móti bakkasti og kreppu sum har, ið teir verða nýttir til frama fyri okkara skip og onnur innlugu- og arbeiðsambøð. Tí kunnu vit og eiga vit at gleðast at telja tann partin við, sum stendur út sum studnings- lán til skipini, telja hann við sum tann virðismesta partin av grunnunum!

Áhoyrari.

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT